

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ << ΕΛΛΗΝΙΚΑ >> ΒΙΒΛΙΟ 2
ΚΕΙΜΕΝΟ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ- ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 16-19	Μετάφραση
<p><16>Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Σάμου ὀρμώμενοι τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν, καὶ ἐπὶ τὴν Χίον καὶ τὴν Ἔφεσον ἐπέπλεον, καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ναυμαχίαν, καὶ στρατηγούς πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι προσείλοντο Μένανδρον, Τυδέα, Κηφισόδοτον.</p>	<p><16>Οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντας ὡς ὀρμητήριο τὴ Σάμο λεηλατοῦσαν τὴ γῆ τοῦ βασιλιά, καὶ ἔκαναν ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς Χίου καὶ τῆς Ἐφέσου, καὶ προετοιμάζονταν γιὰ ναυμαχία, καὶ ὡς στρατηγούς ἐκτός ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντες ἐξέλεξαν ἐπιπλέον τὸν Μένανδρο, τὸν Τυδέα καὶ τὸν Κηφισόδοτο.</p>
<p><17>Λύσανδρος δ' ἐκ τῆς Ῥόδου παρὰ τὴν Ἰωνίαν ἐκπλεῖ πρὸς τὸν Ἑλλησποντον πρὸς τε τῶν πλοίων τὸν ἔκπλου καὶ ἐπὶ τὰς ἀφεστηκυίας αὐτῶν πόλεις. Ἀνήγοντο δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι· ἡ γὰρ Ἀσία πολεμία αὐτοῖς ἦν.</p>	<p><17>Ὁ Λύσανδρος ἀπὸ τῆς Ῥόδου ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀποπλεῖ ἀπὸ τῆς Ῥόδου παράλληλα πρὸς τὴν Ἰωνία με κατεύθυνση τὸν Ἑλλησποντο, γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐξοδο τῶν πλοίων καὶ ἐναντίον τῶν πόλεων ποὺ εἶχαν ἀποστατήσῃ ἀπὸ αὐτοὺς. Βγήκαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τῆς Χίου πρὸς τὸ ἀνοικτὸ πέλαγος· γιὰ τὴν Ἀσία ἦταν ἐχθρική σ' αὐτοὺς.</p>
<p><18>Λύσανδρος δ' ἐξ Ἀβύδου παρέπλει εἰς Λάμψακον σύμμαχον οὔσαν Ἀθηναίων· καὶ οἱ Ἀβυδηνοὶ καὶ οἱ ἄλλοι παρήσαν πεζῆ. ἠγείτο δὲ Θώραξ Λακεδαιμόνιος.</p>	<p><18>Ὁ Λύσανδρος ἀπὸ τῆς Ἀβυδο πλέει παραλιακά πρὸς τὴν Λάμψακο ποὺ ἦταν σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων· Καὶ στρατιῶτες ἀπὸ τῆς Ἀβυδο καὶ ἄλλοι (σύμμαχοι) ἔφτασαν πεζοί. Ἀρχηγὸς τοὺς ἦταν ὁ Θώρακας ὁ Λακεδαιμόνιος.</p>
<p><19>Προσβαλόντες δὲ τὴν πόλιν αἰροῦσι κατὰ κράτος, καὶ διήρπασαν οἱ στρατιῶται οὔσαν πλουσίαν καὶ οἴνου καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πλήρη· τὰ δὲ ἐλεύθερα σώματα πάντα ἀφῆκε Λύσανδρος.</p>	<p><19>Ἀφοῦ ἐπιτέθηκαν στὴν πόλιν, τὴν κυριεύουν με ἐφόδο καὶ τὴν λεηλάτησαν οἱ στρατιῶτες ἀφοῦ ἦταν πλούσια καὶ γεμάτη κρασί καὶ τροφίμα καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα. Ὅμως τοὺς ἐλεύθερους πολίτες ὁ Λύσανδρος τοὺς ἀπελευθέρωσε.</p>

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Στις παραγράφους 16-19 περιγράφονται:

1. Οι ενέργειες των Αθηναίων
2. Η τακτική και ο σκοπός του Λυσάνδρου
3. Οι κινήσεις των Αθηναίων
4. Η κατεύθυνση του Λυσάνδρου και των συμμάχων του
5. Τα αποτελέσματα για τους Λακεδαιμονίους

Οι ενέργειες των Αθηναίων

- Οι Αθηναίοι είχαν ως βάση του ναυτικού τους τη Σάμο (έκ τῆς Σάμου ὀρμώμενοι), που ἔμεινε πάντοτε πιστή σύμμαχός τους. Από εκεί λεηλατούσαν τη χώρα του βασιλιά (τὴν βασιλέως κακῶς ἐποίουν) εξορμούσαν δηλαδή εναντίον των παραλιακών πόλεων που ανήκαν στο Περσικό κράτος. Ο Κύρος βοηθούσε τους Σπαρτιάτες εναντίον των Αθηναίων. Οι Πέρσες, εξάλλου, ἦταν θανάσιμοι εχθροὶ των Ελλήνων και με τον τρόπο αυτό επεμβαίνουν αποφασιστικά στα πράγματα των Ελληνικών πόλεων, αφού βοηθούν τη μία πόλη να στραφεί εναντίον της άλλης, πετυχαίνοντας ἔτσι τη φθορά τους.
- Εξορμούσαν εναντίον της Χίου και της Εφέσου (καὶ ἐπὶ τὴν Χίον καὶ τὴν Ἔφεσον ἐπέπλεον), που ἦταν προηγουμένως σύμμαχοι των Αθηναίων και τώρα χρησιμοποιούνταν ως βάσεις του Λυσάνδρου.
- Ετοιμάζονταν για ναυμαχία (καὶ παρεσκευάζοντο πρὸς ναυμαχίαν) με το στόλο των Σπαρτιατῶν. Πίστευαν ὅτι θα εἶχε ευνοϊκὴ ἔκβαση ο Πελοποννησιακὸς πόλεμος αν νικούσαν τους Σπαρτιάτες σε μια αποφασιστικὴ ναυμαχία. Ἄλλωστε υπερερούσαν στο ναυτικό.
- Εξέλεξαν ἄλλους τρεις στρατηγούς κοντά στους ἤδη υπάρχοντες (καὶ στρατηγούς πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι προσείλοντο Μένανδρον, Τυδέα, Κηφισόδοτον). Οι στρατηγοὶ – ναύαρχοι των Αθηναίων ἦταν ο Κόνωνας, ο Αδείμαντος και ο Φιλοκλῆς. Ὅμως οι Αθηναίοι στην Αθήνα εξέλεξαν ἄλλους τρεις, το Μένανδρο, τον Τυδέα και τον Κηφισόδοτο.
- Επομένως οι Αθηναίοι διεξήγαγαν ἕναν τριπλὸ ἀγῶνα:
  - α) πολεμούσαν στην ξηρὰ εναντίον του βασιλιά της Σπάρτης Ἄγη που βρισκόταν στη Δεκέλεια της Αττικής.
  - β) εξορμούσαν εναντίον των βάσεων του Λυσάνδρου στη Χίο και την Ἔφεσο.
  - γ) λεηλατούσαν τα Μικρασιατικὰ παράλια.

Η τακτικὴ και ο σκοπὸς του Λυσάνδρου

- Ὡς βάσεις του σπαρτιατικὸυ στόλου χρησιμοποιήθηκαν η Χίος, η Ἔφεσος και η Ρόδος.
- Απέπλευσε ἀπὸ τη Ρόδο, κινήθηκε παράλληλα προς τις ακτὲς της Μικρᾶς Ἀσίας και κατευθύνθηκε προς τα στενά του Ελλησπόντου την ἀνοιξη του 405 π.Χ. με 200 πλοία (Λύσανδρος δ' ἐκ τῆς Ῥόδου παρὰ τὴν Ἰωνίαν ἐκπλεῖ πρὸς τὸν Ἑλλησπόντον).
- Ο πρῶτος στόχος του ἦταν να ἐμποδίσει το πέρασμα των αθηναϊκῶν πλοίων που μετέφεραν σιτᾶρι ἀπὸ τον Εὐξείνιο Πόντο (πρὸς τε τῶν πλοίων τὸν ἔκπλουον). Ἐτσι θα ἀπέκοβε τον ανεφοδιασμὸ της Αθήνας, την ὁποία εἶχε ἀποκλείσει ο Ἄγης ἀπὸ τη Δεκέλεια.
- Ο δεύτερος στόχος του ἦταν να τιμωρήσει ὅσες πόλεις εἶχαν ἀποστατήσσει ἀπὸ τη Σπαρτιατικὴ σύμμαχία (καὶ ἐπὶ τὰς ἀφεστηκυίας αὐτῶν πόλεις).

Οι κινήσεις των Αθηναίων

Οι Αθηναίοι βγήκαν από το λιμάνι της Χίου στο ανοιχτό πέλαγος (Ἀνήγοντο δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς Χίου πελάγιοι). Δεν μπορούσαν να πλεύσουν παράλληλα προς τη Μικρασία γιατί οι παραλιακές πόλεις της Ιωνίας ήταν εχθρικές προς τους Αθηναίους (ἡ γὰρ Ἀσία πολεμία αὐτοῖς ἦν). Ο Κύρος είχε εχθρικές διαθέσεις κατά των Αθηναίων, γιατί σκόπευε να ζητήσει τη βοήθεια των Σπαρτιατών όταν θα αγωνίζονταν να εκθρονίσει τον αδελφό του Αρταξέρξη. Ἄλλωστε οι Πέρσες φοβούνταν την αθηναϊκή θαλασσοκρατία αλλά δεν θεωρούσαν τη Σπάρτη ως επικίνδυνο εχθρό τους. Γι' αυτό με ποικίλους τρόπους βοηθούσαν τους Σπαρτιάτες στον αγώνα τους εναντίον των Αθηναίων. Το Σεπτέμβρη του 405 π.Χ. έμαθαν την προέλαση του Λυσάνδρου στον Ελλήσποντο. Αμέσως αντέδρασαν γιατί ήθελαν να κρατήσουν ανοιχτό το πέρασμα προς τα σιτηρά του Πόντου. Γι' αυτό και ο Αλκιβιάδης το 410 π.Χ. είχε οχυρώσει τη Λάμψακο και είχε εγκαταστήσει εκεί φρουρά. Έσπευσαν λοιπόν με 180 πλοία για να αναχαιτίσουν την προέλαση του Λυσάνδρου.

Η κατεύθυνση του Λυσάνδρου και των συμμάχων του

- Ο Λύσανδρος από την Άβυδο έπλεε παραλιακά προς την Λάμψακο (Λύσανδρος δ' ἐξ Ἀβύδου παρέπλει εἰς Λάμψακον). Η Λάμψακος ήταν χτισμένη στη μικρασιατική ακτή στο στενό του Ελλησπόντου. Ανήκε στην Αθηναϊκή συμμαχία (σύμμαχον οὔσαν Ἀθηναίων). Είχε πλούσια αγαθά (οὔσαν πλουσίαν καὶ οἴνου καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδεῖων πλήρη). Γι' αυτό η άλωση της Λαμψάκου από τους Σπαρτιάτες ήταν μεγάλη απώλεια για τους Αθηναίους.

- Οι Σπαρτιάτες επιτέθηκαν εναντίον της Λαμψάκου και από τη θάλασσα με το στόλο του Λυσάνδρου και από τη ξηρά με το στρατό του Θώρακα (καὶ οἱ Ἄβηδουνοὶ καὶ οἱ ἄλλοι παρήσαν πεζῆ· ἡγεῖτο δὲ Θώραξ Λακεδαιμόνιος). Ο Θώρακας ήταν φίλος του Λυσάνδρου.

Τα αποτελέσματα για τους Λακεδαιμονίους

Οι Σπαρτιάτες με έφοδο κυρίευσαν την Λάμψακο (Προσβαλόντες δὲ τῆ πόλει αἰροῦσι κατὰ κράτος). Μετά την άλωση έγιναν λεηλασίες και αρπαγές από τους στρατιώτες (καὶ διήρπασαν οἱ στρατιῶται). Ο Λύσανδρος, ωστόσο, δεν πούλησε τους κατοίκους της Λαμψάκου για δούλους (τὰ δὲ ἐλεύθερα σώματα πάντα ἀφῆκε Λύσανδρος) γιατί:

- α) δεν ήθελε να δημιουργήσει κακή εντύπωση εις βάρος του, πουλώντας για δούλους τους ελεύθερους κατοίκους της Λαμψάκου. Ήθελε να δείξει ότι ήταν εχθρός των Αθηναίων, όχι των άλλων Ελλήνων που «είχαν υποδουλωθεί» από τους Αθηναίους.
- β) σχεδίαζε να έχει τη Λάμψακο σαν εστία ανεφοδιασμού των Σπαρτιατών στη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

1. Να σχηματίσετε στη Ν.Ε. από δυο λέξεις ετυμολογικά συγγενείς για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:

ἐπέπλεον
παρεσκευάζοντο
ἀφεστηκυίας
οὔσαν
αἰροῦσι

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1. Να κλιθούν τα παρακάτω ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς αφού πρώτα αναφέρετε την κλίση που ανήκει το καθένα:
βασιλέως, ναυμαχίαν, στρατηγούς.

2. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση στα παρακάτω ρήματα διατηρώντας το πρόσωπο και τον αριθμό:
παρεσκευάζοντο, διήρπασαν.